

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 15 listopada 2017 r.,

sprawy **M.W.B.**,

o zadośćuczynienie i odszkodowanie z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania

z powodu kasacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 grudnia 2016 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w R. z dnia 28 lipca 2016r., sygn. akt II Ko (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć wnioskodawcę M.W.B. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

M.B. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa odszkodowania w wysokości 635 345 zł i zadośćuczynienia w wysokości 50 000zł za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowania.

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2016r., sygn. akt II Ko (...) Sąd Okręgowy w R. na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz M.W.B. kwotę 63 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z

niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania w okresie od 13 stycznia 2010r. do 6 października 2010r. stosowanego w sprawie Sądu Rejonowego w P., sygn. akt II K (...). W pozostałym zakresie wniosek oddalił.

Powyższy wyrok zaskarżył prokurator Prokuratury Okręgowej w R. w części, w jakiej zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 63.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania w okresie od 13 stycznia 2010 roku do 6 października 2010 roku stosowanego w sprawie Sądu Rejonowego w P. sygn. akt II K (...) (pkt I sentencji wyroku).

Na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 w zw. z art. 427 § 2 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku mający wpływ na jego treść, a prowadzący do zasądzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z tytułu niesłusznego tymczasowego aresztowania wnioskodawcy wygórowanego w odniesieniu do okresu, przez jaki wnioskodawca był tymczasowo aresztowany, w kwocie przekraczającej w istotnym stopniu granice zadośćuczynienia odpowiedniego w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. w następstwie przyznania nadmiernej wagi ujemnym przeżyciom psychicznym wnioskodawcy wynikłym z pozbawienia go wolności oraz następstw tymczasowego aresztowania , przyjęcia , że ekscesy ze strony współosadzonych polegające na poniżającym traktowaniu wnioskodawcy pozostawały w normalnym związku przyczynowym ze stosowaniem środka zapobiegawczego, a bez dostatecznego uwzględnienia wartości pieniądza i realiów ekonomicznych;

2. mogące mieć wpływ na treść wyroku naruszenie art. 554 § 3 k.p.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2013.1247) w zw. z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2016 roku o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw(Dz.U. 2016.437) polegające na odstępieniu od zawiadomienia reprezentanta Skarbu Państwa o wyznaczonych w niniejszej sprawie terminach rozpraw.

W konkluzji apelujący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie niniejszej sprawy w tej części Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł również pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, który mógł mieć wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, iż brak jest związku przyczynowego pomiędzy tymczasowym aresztowaniem M.B., a wskazaną przez niego utratą mienia zgromadzonego na nieruchomości w miejscowości K. oraz pomiędzy osadzeniem go w areszcie, a nieterminowym przesłaniu skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

Ponadto, na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na jego treść, a mianowicie art. 4, 7 i 410 k.p.k., poprzez pominięcie zeznań świadków A.R., W.W. oraz D.B., z których wynika, że przed tymczasowym aresztowaniem M.B. nie cierpiał z powodu przepukliny i cukrzycy oraz zeznań samego wnioskodawcy, z których wynika, że przed osadzeniem w areszcie miał podwyższony cukier, nie miał jednak cukrzycy.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia w pełnej, żądanej przez wnioskodawcę wysokości.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 21 grudnia 2016r. (II AKa (...)) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od wyroku Sądu odwoławczego kasację wywiódł pełnomocnik wnioskodawcy, na zasadzie art. 526 § 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. Sądowi Apelacyjnemu zarzucił rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia:

1) prawa procesowego, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. poprzez utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji, który zaniechał inicjatywy dowodowej i nie przeprowadził dowodów, jakie przyczyniłyby się istotnie do wyjaśnienia sprawy, poniechanie inicjatywy dowodowej we własnym zakresie z takimi samymi skutkami;

2) prawa procesowego, tj. art. 167 k.p.k. art. 193 § 1 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie dowodów z opinii biegłych lekarzy, którzy oceniliby,

mając wiadomości specjalne, stan zdrowia wnioskodawcy w kontekście jego izolacji penitencjarnej;

3) prawa procesowego, tj. art. 558 k.p.k. przez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że zastosowanie w postępowaniu o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie ma art. 6 k.c., a w konsekwencji na niekorzyść dla wnioskodawcy potraktowanie określonych okoliczności w sprawie, przy założeniu, że na nim ciążył ciężar dowodu w tymże określonym zakresie;

4) prawa procesowego, tj. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez pominięcie istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności, jak geneza schorzeń wnioskodawcy, wynikająca z dowodów innych niż książeczka zdrowia z zakładu karnego;

5) prawa materialnego, tj. art. 552§ 1 k.p.k. poprzez błędną wykładnię pojęcia odpowiedniej sumy zadośćuczynienia i uznanie, że tak niska kwota, jak zasądzona przez Sąd Okręgowy spełnia tę przesłankę;

6) prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. przez zaakceptowanie przez Sąd Apelacyjny rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, oddalającego wniosek dowodowy z powołaniem się na okoliczność uprzedniego wskazania przez wnioskodawcę w jego pisemnym wniosku wartości rzeczy, a na aktualnym etapie postępowania nie zachodzą jakiegokolwiek przesłanki, aby kwestię tę weryfikować opinią biegłego, mimo że sam wnioskodawca podawał szacunkowe wartości przedmiotów, nie będąc w stanie ustalić ich rzetelnie, a zatem okoliczność ta nie była udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i poprzedzającego je orzeczenia Sądu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w R. wniósł o jej oddalenie wobec oczywistej bezzasadności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja pełnomocnika wnioskodawcy M.B. jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W odpowiedzi na kasację prokurator słusznie zauważył, że pierwsze cztery zarzuty kasacji zmierzają w istocie do podważenia ustaleń faktycznych, na których oparto zaskarżone rozstrzygnięcie Sądu II instancji. Sąd *a quem* akceptując bowiem ustalenia zaskarżonego apelacją wyroku przyjął, że ujawnienie u wnioskodawcy w okresie izolacji cukrzycy i przepukliny wcale nie oznacza, że schorzeń tych doznał on na skutek pozbawienia wolności.

Sąd Najwyższy podzielił również pogląd prokuratora (poparty stosownym orzecznictwem Sądu Najwyższego), iż w postępowaniu w sprawach w przedmiocie odszkodowania (...) znajduje zastosowanie art. 6 k.c., wobec czego to na wnioskodawcy co do zasady spoczywał ciężar udowodnienia faktów, z których wywodził skutki prawne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2010 r., III KK 317/09, lex 577206; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2012 r., V KK 6/12; uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1993 r., sygn. I KZP 21/93, OSNKW 1993, z. 11-12, poz. 67).

Czwarty zarzut kasacji, dotyczący obrazy art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., również należało uznać za bezzasadny. Sąd odwoławczy - akceptując w całości rozstrzygnięcie Sądu pierwszoinstancyjnego - nie przeprowadzał postępowania dowodowego, co wyklucza skuteczność powyższego zarzutu.

Odnosząc się natomiast do zarzutu naruszenia art. 552 § 1 k.p.k. poprzez błędną wykładnię pojęcia odpowiedniej sumy zadośćuczynienia przypomnieć warto treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2016 r., sygn. akt II KK 182/16, w którym to orzeczeniu zasadnie stwierdzono, iż: *„W ramach kontroli kasacyjnej nie jest możliwe wkraczanie w sferę swobodnego uznania sędziowskiego. Nie oznacza to jednak, że w ogóle nie jest możliwe podniesienie zarzutu niewłaściwego sposobu ustalenia zadośćuczynienia przez stronę w kasacji. Przyjęcie bowiem takiego założenia stałoby w rażącej sprzeczności z istnieniem możliwości przeprowadzenia kontroli kasacyjnej prawomocnego orzeczenia o przyznaniu zadośćuczynienia. Zarzut taki może w postępowaniu kasacyjnym nie tylko zostać podniesiony, ale i być uznany za słuszny w sytuacji, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalania takiego zadośćuczynienia. Taka zaś sytuacja ma miejsce, gdy uwzględniono niewłaściwe lub nie uwzględniono elementów mających istotne znaczenie dla określenia wysokości kwoty zadośćuczynienia”*. Treść

uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozostawia żadnych wątpliwości, że na gruncie przedmiotowej sprawy uwzględniono wszystkie elementy mające znaczenie przy prawidłowym procedowaniu. Sąd I instancji prawidłowo i zgodnie z zasadami wyrokowania ustalił wysokość zadośćuczynienia, co zasadnie zaaprobowane zostało w całości przez Sąd II instancji i tym samym przesądza o bezzasadności omawianego zarzutu kasacyjnego

Ostatni ze stawianych zarzutów, dotyczący naruszenia art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. również należało uznać za niezasadny. Jak słusznie zauważył prokurator w odpowiedzi na kasację, wnioskodawca nie wykazał istnienia związku przyczynowego między pozbawieniem wolności a powstaniem szkody majątkowej, tym samym nie wykazał w tym zakresie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. W konsekwencji nie było podstaw do uwzględnienia wniosku dowodowego zmierzającego do ustalenia wartości oznaczonych przedmiotów majątkowych. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku słusznie wskazał, że skoro do zabezpieczenia mienia M.B. po jego aresztowaniu upoważnieni zostali przez niego członkowie jego rodziny, to brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa za ewentualną utratę lub zniszczenie tego mienia (k 4 uzasadnienia).

Podsumowując, Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną, obciążając wnioskodawcę M.W.B. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.